

Danmarks Medie- og Journalisthøjskole Kommunikationsuddannelsen Fagbeskrivelse Forår 2021 Videnskabsteori

7. semester

Varighed: 6 uger med gennemgang af en række e-læringsmoduler og en fri afsluttende ugeopgave (10 ECTS).

Formål:

Forløbet skal give de studerende en indføring i udvalgte videnskabsteoretiske positioner og forskningsparadigmer i relation til kommunikation og menneskelige relationer med udblik til humanistiske-, samfunds- og naturvidenskabelige forskningsparadigmer. De studerende øves i at forholde sig analytisk, refleksivt, strategisk og kritisk til videnskabelige bidrag. De skal herved blive i stand til at identificere og beskrive videnskabsteoretiske tilgange med anvendelse af centrale begreber, at forstå hvordan forskellige videnskabelige traditioner arbejder ud fra forskellige idealer for stringens samt at vurdere den forskningsmæssige tyngde bag videnskabelige bidrag.

Redskaber:

Kurset kommer til at foregå som en gennemgang af forskellige videnskabsteoretiske positioner. Dertil vil der være en afsluttende ugeopgave, hvor de studerende skal vise at de dels kan forholde sig selvstændigt og refleksivt til de behandlede positioner, dels kan reflektere over deres mulige relevans i forhold til et kommende BA-projekt. Ugeopgaven kan løses individuelt eller i grupper af to personer.

Egenskaber:

De studerende skal opnå en refleksiv forståelse af videnskabsteoretiske positioner. Hermed menes at de dels kan genkende positionernes relevans i offentligheden, dels kan forholde sig selvrefleksivt til egen praksis.

Metoder:

Der arbejdes med stoffet via instruksionsvideoer, læsning af litteratur, løbende individuelle øvelsesopgaver, ugentlige holdtimer og en afsluttende opgave.

Læringsmål:

De studerende skal i løbet af kurset opnå følgende:

Viden:

- Indsigt i centrale teorier om grundlaget for kommunikationens muligheder
- Indsigt i centrale teorier om kommunikationens betydning for mellem-menneskelige relationer
- Indsigt i distinktionen mellem natur-, human- og samfundsvidenskab.

Færdigheder:

- Evne til at genkende konkrete tekster eller ytringers indlejring i specifikke videnskabsteoretiske traditioner.
- Evne til at vurdere konkrete tekster eller ytringers forskningsmæssige tyngde.

Kompetencer:

• Evne til at kunne reflektere over, hvordan videnskab og videnskabsteoretiske positioner kan bidrage ind i en kommunikationsfaglig praksis.

Pensumliste:

Købes:

Lars Fuglsang, Poul Bitsch Olsen og Klaus Rasborg (eds): *Videnskabsteori i samfundsvidenskaberne*, Roskilde Universitetsforlag, 3.udgave, 2013

Marianne Leth Jørnø: Videnskabsteori for praktikere. Kvalitative og kvantitative metoder, Hans

Reitzels Forlag, 2014 Uploads på kursussiden:

Bemærk1: Tekster, der er uploaded, må ikke videredistribueres!!!

Bemærk2: For disse tekster gælder, ifølge skolens aftale med CopyDan, at de højst må udgøre 30 sider pr. udgivelse. For nogle af teksterne gælder derfor, at jeg har været nødt til at klippe dem lidt mere i stykker, end jeg kunne have ønsket.

Offentlige online tekster

Før kursus-start:

Jørnø-bogen, s. 4-83

Baggrundsmateriale i Fuglsang/Olsen/Rasborg: s. 113-136 + 325-350

1. emne (kun 2 timer, 9-11)

Generel intro, præsentation af mål og form for kurset

Overvejelser omkring forskellige traditioner for videnskab

Hvordan vurderer man et videnskabeligt budskab

Læsning:

Fuglsang/Olsen/Rasborg, s. 11-32

Videoer og radioprogrammer:

http://videnskab.dk/kultur-samfund/hvad-betyder-de-fornemme-forsker-titler

http://videnskab.dk/miljo-naturvidenskab/hvorfor-skal-vi-stole-pa-videnskaben

http://videnskab.dk/miljo-naturvidenskab/sadan-bruger-du-videnskabsteori

http://videnskab.dk/miljo-naturvidenskab/hvad-er-videnskabelig-metode

http://www.dr.dk/radio/ondemand/p1/hjernekassen-pa-p1-63/

2. emne: Hvad er naturvidenskab

Læsning:

Peter Laurs Sørensen: Filosofi og videnskab. Systime, 2007, s. 16-21 + 28-31

(kan downloades på kursussiden)

Thomas S. Kuhn: Videnskabens revolutioner. Fremad, 1995, s. 52-54 + 61-62 + 153

154 + 161-163 (kan downloades på kursussiden)

Helge Kragh: *Hvad er naturvidenskab?*, s. 11-34 (kan downloades på kursussiden) http://pub.uvm.dk/2003/naturfaq2/html/chapter10.htm (primært afsn. 1-2.1 (inkl))

Fuglsang/Olsen/Rasborg, s. 55-109

Spring evt. over følgende: 83-90m + 101n ("I det følgende skal vi se...")-107

Videoer:

http://videnskab.dk/kultur-samfund/hvad-er-kritisk-rationalisme

http://videnskab.dk/miljo-naturvidenskab/hvorfor-skal-vi-stole-pa-videnskaben

http://videnskab.dk/miljo-naturvidenskab/sadan-opstar-store-videnskabelige-opdagelser

3. emne: Pragmatik, Wittgenstein, Austin

Læsnina:

J.L. Austin: Ord der virker, s. 33-42. Gyldendal, 1997 (kan downloades på kursussiden)

L. Wittgenstein: *Filosofiske undersøgelser*, §§1-20 (s. 34-42) + §§41-43 (s. 53-54) + §§66-67 (s. 66-67) + 256-264 (s. 131-134) (kan downloades på kursussiden)

Jan Riis Flor: "Den sene Wittgenstein: Śprog og livsform" s. 182-200, i P. Lübcke: *Vor tids filosofi2 : Videnskab og sprog* (1989) (kan downloades på kursussiden)

Steen Brock: "Videnskabernes tredeling", s. 185-197 i L. Aagaard & S. Brock (red.):

Videnskabens Ansigter. Forlaget Philosophia, 2004 (kan downloades på kursussiden).

Bodil Helder og Jørn Helder: "Hvad er spunk – i virkeligheden", s. 115-139, i Jørn Helder og Jens Lautrup Nørgaard (eds): *Kommunikationsteori: En Grundbog*. København: Hans Reitzel, 2016, 2. udg. (kan downloades på kursussiden)

4. emne: Strukturalisme - Saussure

Læsning:

Ferdinand de Saussure: Forelæsninger om almen lingvistik, uddrag fra L.-H. Schmidt (ed) Det

videnskabelige perspektiv, s. 405-422 + 438-441 (kan downloades på kursussiden)

Finn Collin & Simon Køppe (eds): *Humanistisk videnskabsteori*. DR Multimedie, 2003, s. 199-224 (kan downloades på kursussiden)

Adam Diderichsen: "Strukturalismen", i P. Lübcke (red.) *Vor tids filosofi. Fransk filosofi. Engagement og struktur.* Politikens forlag, 2003. s. 176-188 (kan downloades på kursussiden)

http://videnskab.dk/kultur-samfund/hvad-er-strukturalisme

5. emne: Fænomenologi – Løgstrup

Læsning:

K.E. Løgstrup: *Vidde og Prægnans*. *Sprogfilosofiske betragtninger. Metafysik I*. Gyldendal, 1995. s. 11-50 (kan downloades på kursussiden)

Bjørn Schiermer (red.): *Fænomenologi – Teorier og metoder.* Hans Reitzels Forlag, 2013. s. 15-25m +45-54ø + 60m-62 + 125-130m (kan downloades på kursussiden)

N. Thomassen: Filosofisk Impressionisme, s. 101-131 (kan downloades på kursussiden)

6. emne: Hermeneutik - Gadamer

Læsning:

Hans-Georg Gadamer: *Philosophical Hermeneutics*, University of California Press, 1976, s. 3-17 (kan downloades på kursussiden)

Fuglsang/Olsen/Rasborg, s. 289-325

7. emne: Kritisk teori - Habermas

Læsning

Jürgen Habermas: "Actions, Speech Acts, Linguistically Mediated Interactions, and the Lifeworld (1988)." In *On the Pragmatics of Communication*, 215–255. Cambridge: Polity Press, 1999, s. 215-227 (kan downloades på kursussiden).

Jürgen Habermas: "Erkendelse og interesse" (1968), s. 122m-36 i *Teknik og videnskab som 'Ideologi'*, oversat af Henning Vangsgaard, Det lille forlag, 2005 (kan downloades på kursussiden)

Fuglsang/Olsen/Rasborg, s. 137-170

8. emne: Systemteori - Luhmann

Læsning:

Niklas Luhmann: *Massemediernes realitet*, s. 9-24, Hans Reitzels Forlag, 2002 (kan downloades på kursussiden)

http://professionsviden.dk/sociologi professionsviden/luhmanns systemteori

Fuglsang/Olsen/Rasborg, s. 231-256

9. emne: Post-strukturalisme - Foucault, Fairclough

Læsnina:

Norman Fairclough: Discourse and Social Change. Cambridge, Oxford, Malden: Polity Press, 1992, pp. 37-61 (kan downloades på kursussiden)

Marianne Winther Jørgensen & Louise Phillips: Diskursanalyse som teori og metode.

Samfundslitteratur 1999, s. 9-33 (kan downloades på kursussiden)

Fuglsang/Olsen/Rasborg, s. 439-466

10. emne: Feltteori – Bourdieu

Læsning:

Pierre Bourdieu: *Af praktiske grunde*, s. 15-31, Hans Reitzels Forlag, København, 1997 (kan downloades på kursussiden)

Andersen & Kaspersen (red.) *Klassisk og moderne samfundsteori*, 3.udg, s. 350-369, Hans Reitzels forlag, 2005 (kan downloades på kursussiden)

Fuglsang/Olsen/Rasborg, s. 193-230

Forslag til supplerende læsning:

Grundbøger:

Heine Andersen og Lars Bo Kaspersen (eds): *Klassisk og moderne samfundsteori*, Hans Reitzels Forlag, 5. udg, 2013

Finn Collin og Simo Køppe (eds): *Humanistisk videnskabsteori*, DR Multimedie, 2008 Liv Egholm: *Videnskabsteori. Perspektiver på organisationer og samfund*, Hans Reitzels Forlag, 2014.

Mødepligt/deltagelsespligt:

Der er ikke tilknyttet mødepligt til forløbet, men den studerende skal for at få godkendt forløbet have besvaret samtlige tilknyttede moduler og afleveringsopgaver indenfor de fastsatte deadlines.

Prøveform:

Forløbet bedømmes bestået/ikke-bestået. For at bestå skal den studerende have været aktiv og opfyldt kravene om deltagelsespligt, og alle forløbets opgaver være rettidigt afleveret og godkendt, og den afsluttende opgave skal være bestået.

En vejledende fordeling af undervisningstid på holdet, egne studier, samt evt. yderligere opgaver i forløbet er illustreret herunder.

